

Súd: Okresný súd Dunajská Streda
Spisová značka: 11C/137/2011
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1111232535
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 09. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marie Mészárosová
ECLI: ECLI:SK:OSDS:2016:1111232535.11

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Dunajská Streda v konaní pred sudkyňou JUDr. Mariou Mészárosovou v právnej veci žalobcov: X/ N. J., Q.. XX.XX.XXXX, X/ T. U., Q.. XX.XX.XXXX, K. U. J. S. XX, XXX XX S. Q. K., obaja zast.: Advokátska kancelária RASLEGAL, s. r. o., IČO: 36 855 561, so sídlom Mostová 2, 811 02 Bratislava, proti žalovanému: Arpád Juhos - JUHOS - Frigotransport, IČO: 32 308 523, s miestom podnikania Cintorínska ulica 263/9, 930 21 Jahodná, zast.: JUDr. Vladimír Haládik, advokát so sídlom Clementisove sady 1616, 924 01 Galanta, za účasti intervenienta na strane žalovaného: KOOOPERATÍVA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, IČO: 00 585 441, so sídlom Štefanovičová 4, Bratislava, zast.: JUDr. Felix Neupauer, advokát so sídlom Dvořákovo nábrežie 8/A, 811 02 Bratislava, o návrhu na ochranu osobnosti priznaním náhrady nemajetkovej ujmy takto

rozhodol:

I. Žalobu z a m i e t a.

II. Žalobcovia sú p o v i n n í zaplatiť žalovanému a intervenientovi náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Dunajská Streda rozsudkom pre zmeškanie z 20.03.2012, č.k. 11C/137/2011-55 uložil žalovanému povinnosť žalobcu zaplatiť každému po 50.000,- eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku a zároveň uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcom náhradu trov konania k rukám právneho zástupcu, o ktorých súd rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

2. Krajský súd v Trnave na odvolanie žalovaného uznesením z 20.12.2012, sp.zn. 11Co/350/2012 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že po preskúmaní obsahu spisu dospel k záveru, že neboli splnené podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie, pretože v čase jeho vydania súd nemal jednoznačne preukázané, či bola výzva žalovanému formou uznesenia z 12.01.2012, č.k. 11C/137/2011-47 riadne doručená, t.j., či uznesenie nadobudlo právoplatnosť, pretože z doručenky o doručovaní uznesenia nie je jasné, aké uznesenia boli žalovanému doručované.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia, ktorý navrhli zrušiť uznesenie Krajského súdu v Trnave a priznať im náhradu trov dovolacieho konania.

4. Intervenient vo vyjadrení k dovolaniu žalobcov uviedol, že všetky nároky žalobcov vyplývajúce zo zákona č. 381/2001 Z.z. boli z jeho strany uspokojené. Nároky, ktoré sú predmetom konania, nie sú kryté povinným zmluvným poistením.

5. Žalovaný vyjadrenie k dovolaniu nepodal.

6. Keďže v danom prípade dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je podľa § 239 O.s.p. prípustné a vady uvedené v § 237 O.s.p. neboli zistené, Najvyšší súd SR dovolanie žalobcov ako neprípustné podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) O.s.p. odmietol. S poukazom na právnu úpravu odvolacieho konania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

7. Najvyšší súd SR takto rozhodol uznesením zo dňa 23.09.2014, sp.zn. 4Cdo 288/2013.

8. Súd prvej inštancie udáva, že žalobca 1/ bol účastníkom dopravnej nehody, žalobkyňa 2/ - jeho matka nebola účastníkom dopravnej nehody, neutrpela škodu na zdraví, žije so žalovaným 1/ v spoločnej domácnosti.

9. Tvrdená nemajetková ujma preto vychádza u každého žalobcu z inej skutkovej podstaty, preto bude súd v ďalšom posudzovať skutkový a právny stav veci u každého žalobcu osobitne.

I. Žalobca 1/

Žalobca 1/ pri dopravnej nehode utrpel viaceré závažné zranenia. Žalobou sa domáha nemajetkovej ujmy vo výške 50.000,- eur v zmysle § 11 a 13 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ) dôvodiac, že v dôsledku protiprávneho konania vinníka dopravnej nehody došlo k neoprávnenému zásahu do jeho osobnostných práv. Zásah do osobnostných práv žalobcu 1/ je tvrdý tým, že v dôsledku dopravnej nehody bol (a čiastočne ostal) práceneschopný (i keď nezamestnaný), nevládný, odkázaný na pomoc najmä matky - žalobkyne 2/. Poukazoval na situáciu a spôsob spolužitia v dvojčlennej rodine (on slobodný jedinec a matka), na svoju finančnú situáciu, ako aj na ďalšie okolnosti, ktoré zasiahli do jeho života (znemožnenie založiť si rodinu, znemožnenie pracovného uplatnenia, voľnočasových aktivít).

Keďže zložky práva, ktoré žalobca 1/ uplatňuje v konaní z titulu nemajetkovej ujmy cez ustanovenia týkajúce sa ochrany osobnosti sú zložkami práva, ktoré sa priznávajú aj keď sa odškodňuje sťaženie spoločenského uplatnenia. Nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia má povahu špeciálnej úpravy vo vzťahu k ochrane osobnosti. Pri škode na zdraví je nemajetková ujma krytá cez ustanovenia zákona o odškodňovaní bolestí a sťaženia spoločenského uplatnenia (ďalej len SSU). Teda nemajetková ujma a SSU sú nárokmi nemajetkovej povahy odškodňované podľa § 444 OZ, aj nároky v oblasti súkromia a rodinného života pokrýva zákon č. 437/2004 Z.z., pretože poskytuje náhradu pre obmedzené možnosti poškodeného nielen v živote, ale aj v spoločnosti. Vykonaným dokazovaním s pripojením spisu Okresného súdu Bratislava 1, sp.zn. 15C/122/2011 bolo zistené, že nároky, ktorých sa žalobca 1/ domáha formou nemajetkovej ujmy cez ustanovenie § 11 a nasl. OZ, v súvislosti s tým, že bolo zasiahnuté do jeho zdravia, telesnej integrity, ako aj do jeho rodinného a súkromného života, sa uplatňujú a on si ich aj uplatnil v rámci odškodňovania bolesti poškodeného a SSU podľa § 444 OZ a zákona č. 437/2004 Z.z. Ústavný súd SR uznesením zo dňa 13.08.2014, sp.zn. I.ÚS 426/2014 dôsledkom poškodenia zdravia prejavujúcim sa vo viacerých sférach súkromného a rodinného života poškodeného, uviedol, že tieto ujmy sú kryté inštitútom SSU a odškodňované jednorázovo na základe bodového ohodnotenia v závislosti od rozsahu obmedzení pri uplatnení v živote a spoločnosti.

Žalobcovi 1/ Okresný súd Bratislava 1 rozsudkom č.k. 15C/122/2011-83 zo dňa 26.04.2012, právoplatným dňa 11.07.2012 priznal žalobcovi 1/ voči intervenientovi v konaní 15C/122/2011 v postavení žalovaného, 30 % zvýšenú náhradu za SSU vo výške 7.808,40 eur. Od vyhlásenia tohto rozsudku (26.04.2012) pretrváva poškodenie zdravia, ako aj prejavy tohto poškodenia v jeho súkromnom živote tým, že je tu odstup ďalších 4 rokov. Súd preto preberá stručný a výstižný opis skutkového stavu ako je obsiahnutý v rozsudku Okresného súdu Bratislava 1, sp.zn. 15C/122/2011 nasledovne:

Žalobca - má sa na mysli žalobca 1,/ žiadal, aby súd svojím rozhodnutím zaviazal žalovaného - má sa na mysli intervenient, k zaplateniu sumy 13.014,- eur titulom zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorového vozidla v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. v spojení s § 5 ods. 1, 2 a 5 zákona č. 347/2004 Z.z. za sťaženie spoločenského uplatnenia zvýšením o 50 %, t.j. vo výške 15.014,- eur. Okresný súd Bratislava 1 zistil, že žalobca dňa 14.11.2008 ako vodič motorového vozidla značky Škoda Felicia s EČ DS XXXAS sa stal účastníkom dopravnej nehody, keď na ceste číslo

I/63 v smere z Bratislavy v križovatke s cestou číslo III/572113 obci Vieska sa vodič motorového vozidla značky Volvo FH12 s EČ DS XXXCA, Tomáš Végh dostatočne nevenoval vedeniu vozidla a neskoro zareagoval na pred ním v križovatke stojace vozidlo, v dôsledku čoho narazil do zadnej časti vozidla vedeného žalobcom, ktorý utrpel zranenia. Za uvedený čin bol Tomáš Végh rozsudkom Okresného súdu v Dunajskej Strede z 26.04.2010 pod č.k. 3T/48/2010-166 právoplatne odsúdený. Prevádzkovateľ motorového vozidla zn. Volvo FH12 s EČ XXXCA mal uzavreté povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla s žalovaným podľa zákona č. 381/2001 Z.z., čím podľa § 15 je daná pasívna legitímácia žalovaného a poistné krytie je dané ust. § 4 zákona č. 380/2001 Z.z. V dôsledku úrazu dopravnou nehodou utrpel žalobca otras mozgu, zlomeninu lopatky, bedrovej kosti vpravo, pomliaždenie brucha a čriev vedúce k odumretiu kľúčiek tenkého čreva a pomalému krvácaniu do dutiny brušnej, pomliaždenia a odreniny končatín a ďalšie menej závažné poranenia, ktoré si vyžiadali liečbu spojenú s práceneschopnosťou presahujúcou 1 rok. V dôsledku uvedených zranení žalobca dodnes cíti bolesť v panvovej časti, v spánku si nedokáže nájsť polohu, máva hocikedy hnačky aj tri- štyrikrát za deň, jedáva jedenkrát za deň, má nariadenú prísnu diétu, nevie sám zvládnuť osobnú hygienu, ktorá práve v dôsledku hnačiek je intenzívna, potrebuje pomoc druhej osoby - pomáha mu mama. Sám nezvládne ani obúvanie, nezaviazže si šnúrky a to preto, že sa nemôže zohnúť. Znaleckým posudkom MUDr. Ivana Nováka zo 17.11.2010 pod č. 6/2010 bolo sťaženie spoločenského uplatnenia hodnotené na 850 bodov a zvýšené o 100 %, t.j. na 1700 bodov a ešte došlo k pridaniu 100 bodov, čím celkovo SSU bolo ohodnotené na 1800 bodov. Základnú náhradu za SSU žalovaný žalobcovi vyplatil 24.582,- eur. S poukazom na skutočnosť, že v dôsledku tohto úrazu bol žalobca uznaný invalidným s poklesom schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 75 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou, s poukazom na vek žalobcu (v čase úrazu mal 36 rokov) a nemožnosť nápravy následkov úrazu, domáha sa zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z. o 50 %, čo je pri bodovom ohodnotení vo výške 1800 pri hodnote 1 bodu 14,46 eur podľa § 5 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z.z. predstavuje náhradu 26.028,- eur, z čoho 50 % činí 13.014,- eur. Žalobca poukázal na skutočnosť, že do budúcnosti mal v pláne založiť si rodinu, chcel cestovať a viesť aktívny život ako pred nehodou, mal v pláne postaviť rodinný dom s veľkou garážou, kde by robil automechanika. Má ukončené SOU strojárske v odbore automechanik, pred nehodou cca od roku 2003 pracoval brigádnicke ako zberač ovocia, cca 5 rokov bol dobrovoľne nezamestnaný, žil v spoločnej domácnosti spolu s matkou, viedol aktívny život, vo voľnom čase chodil s kamarátmi a priateľkami na turistiku do hôr, na zábavy, diskotéky, jazdil na bicykli. Po úraze z týchto aktivít nemôže robiť nič. Lekár mu športové aktivity neodporúča. Pri úkonoch osobnej hygieny potrebuje pomoc druhej osoby, pri vchádzaní do sprchového kúta sám nezdvihne nohu, nemôže sa zohnúť, nemôže si umyť nohy, urobiť pedikúru, nemôže sa obuť a podobne. Toho čase šoférije auto, ale nevydrží sedieť dlho. Nevie si predstaviť, že za takéhoto stavu by si našiel priateľku. Táto by sa musela starať nielen o žalobcu, ale už aj o matku. V budúcnosti má obavu, že sa nebude vedieť o seba postarať fyzicky a ani materiálne, keďže s poukazom na zdravotné problémy - obmedzený pohyb a permanentné hnačky nevie si predstaviť, že by ho niekto zamestnal. Žalobca prostredníctvom právneho zástupcu poukázal na skutočnosť, že je uznaný za invalidného podľa príslušných ustanovení zákona o sociálnom zabezpečení, čo je podľa jeho názoru dostatočným predpokladom pre opodstatnenosť zvýšenia náhrady a preto nie je potrebné skúmať, či existujú aj iné prípadné podmienky na priznanie zvýšenia náhrady za SSU. To, že žalobca je invalidným v rozsahu 75 %, je tiež vyradením zo spoločenského uplatnenia, ktoré je dostatočným dôvodom na najvyššiu prípustnú mieru zvýšenia náhrady. T. U. (žalobkyňa 2/) uviedla, že je matkou žalobcu a nepretržite žijú spolu. Pred nehodou žalobca viedol aktívny život mladého človeka, v roku 2005 mala T. U. zlomenú chrbticu a vtedy sa žalobca staral o ňu. V tom čase pracoval v SPS, túto prácu zanechal práve kvôli starostlivosti o ňu. Žalobca bol vedený pomáhať druhým a tak sa aj správal. Po nehode sa jeho život zmenil. Má obmedzenie v pohybe, nemôže sa zohnúť, nemôže nosiť ani prenášať ťažké bremená, má obmedzenie v stravovaní, má nariadenú prísnu diétu. Žalobca napríklad čo sa týka osobnej hygieny, môže robiť sám len tie úkony, ktoré sa dajú robiť postojačky. Tam, kde sa treba zohnúť, pomáha mu ona. Žalobca má obmedzenia čo sa týka spoločenských i pohybových aktivít, napríklad nemôže ísť k vode alebo na kúpalisko, keď sa vyzlečie, vzhľadom na pooperačné jazvy, vzbudzuje pozornosť, resp. až okoloidúci zhíknu. Obmedzene sa stretáva s priateľmi, na tieto stretnutia sa neteší, lebo sa stretávajú v reštauráciách a keďže má nariadenú prísnu diétu, nemôže si objednať to, čo ostatní. vzdal sa i perspektívy uzavrieť manželstvo, nakoľko nevie, koľko bude žiť a s akými ťažkosťami. Nájsť si prácu je preňho veľmi ťažké, lebo na WC musí ísť niekoľkokrát za deň a tam aj tri hodiny, čo by mu žiadny zamestnávateľ neakceptoval. Jediná radosť, ktorú toho času má, je auto, jazdí na ňom často, má tam upravené sedadlo. Súd poukázal na § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z., na § 4 ods. 1, 2, § 5 ods. 1, 2, 5 zákona č.437/2004 Z.z. Uviedol, že z vykonaného dokazovania mal preukázané, že dňa

14.11.2008 došlo k dopravnej nehode, pri ktorej žalobca utrpel otras mozgu, zlomeninu lopatky, bedrovej kosti vpravo, pomliaždenie brucha a čriev, vedúce k odumretiu kľučiek tenkého čreva a pomalému krvácaniu do dutiny brušnej, pomliaždenie a odreniny končatín a ďalšie menej závažné poranenia, ktoré si vyžadovali liečbu spojenú s práceneschopnosťou presahujúcu 1 rok. Život žalobcu a jeho zdravotný stav sa v dôsledku zranení z dopravnej nehody zmenil. Zranenia zanechali trvalé následky, v dôsledku ktorých trpí bolesťami v panvovej časti, hnačkami, musím dodržiavať diétu a pri bežných úkonoch a osobnej hygiene, kde sa treba zohnúť, potrebuje pomoc druhej osoby, športové a voľnočasové aktivity nie sú doporučené lekárom a spoločenské aktivity - stretnutia s kamarátmi obmedzil na minimum (pre obmedzenie v pohybe a nariadenej diéte). Medzi účastníkmi nie je sporné bodové hodnotenie za SSU 1800 bodov, spornou je otázka zvýšenia náhrady podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z.z., keď žalobca žiada maximálne zvýšenie o 50 % a žalovaný navrhuje zvýšenie o 15 %.

Vzhľadom k tomu, že tvrdenia žalobcu v konaniach 15C/122/2011 (OS Bratislava 1) a 11C/137/2011 (OS Dunajská Streda) sú totožné, dospel k súd k záveru, že právo žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za takéhoto skutkového stavu veci žalobcovi priznať nemožno.

II. Žalobkyňa 2/

Žalobkyňa 2/ je matkou žalobcu 1/, žijú v spoločnej domácnosti. Ide o dvojčlennú rodinu. Žalovaný je podnikateľ a prevádzkovateľ motorového vozidla značky Volvo FH12 s EČ DS XXXCA, s ktorým vozidlom vodič W. T. spôsobil dopravnú nehodu - kolíziu s vodičom (žalobcom 1/) motorového vozidla značky Škoda Felicia s EČ DS XXXAS. Vodič W. T. bol rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda z 26.04.2010, č.k. 3T/48/2010-166 právoplatne odsúdený. Žalobkyňa 2/ účastníčkou dopravnej nehody nebola. K vzniku občianskoprávných sankcií za nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnosti fyzickej osoby podľa § 13 OZ musí byť ako predpoklad zodpovednosti splnená podmienka existencie zásahu objektívne spôsobilého vyvolať nemajetkovú ujmu spočívajúcu alebo v porušení alebo iba v ohrození osobnosti fyzickej osoby v jej fyzickej a morálnej integrite, tento zásah musí byť neoprávnený (protiprávny) a musí tu existovať príčinná súvislosť medzi zásahom a vzniknutou ujmu na chránených osobnostných právach fyzickej osoby. Nenaplnenie ktorejkoľvek z týchto predpokladov vylučuje možnosť sankcií podľa ust. § 13 OZ. Čiastočne je potrebné súhlasiť so žalobkyňou 2/, pokiaľ tvrdí, že došlo k neoprávnenému zásahu do jej súkromia chráneného ust. § 11 OZ, ktorého súčasťou je aj rodinný život, kedy z objektívneho pohľadu je trvalá invalidita druhého a jediného člena tohto spoločenstva silnou morálnou ujmu, ktorá žalobkyňu 2/ postihuje, takže náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ je pri vedomí neodstrániteľnosti tejto ujmy do určitej miery adekvátnym prostriedkom obrany vo vzťahu k nemu, ak by sa nejavilo postačujúcim morálnym zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 OZ. Podľa názoru súdu však v súdnej veci nie sú kumulatívne spojené všetky tri predpoklady zodpovednosti, aby došlo k vzniku občianskoprávných sankcií za nemajetkovú ujmu, a to príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom a ujmu. Vo vzťahu k žalobkyňi 2/ napĺňa požiadavku všetkých troch týchto predpokladov a teda ja príčinnej súvislosti medzi protiprávnym úkonom a vznikom nemajetkovej ujmy W. T. - účastník dopravnej nehody, vodič osobného motorového vozidla značky Volvo FH12 s EČ DS XXXCA, a nie jeho prevádzkovateľ. Ten bol poistený v zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Totiž účastníkom, ktorý je nositeľom povinnosti upustiť od neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti alebo odstrániť následky zásahov, alebo poskytnúť primerané zadosťučinenie je vždy tá fyzická (alebo právnická) osoba, ktorá sa dopustila určitého konania neoprávnené zasahujúceho do chránených osobnostných záujmov (NS SR - 4Cdo71/2014 z 19.02.2015).

Ak sa žalobkyňa 2/ s nedostatkom vecnej legitímácie žalovaného nestotožňuje, čo sa týka jej nároku, je nepochybné, že predmetná dopravná nehoda sa jej osobne dotkla a zasiahla aj do jej súkromného a rodinného života, teda do sféry zákonom chránených osobnostných práv. Avšak intenzita tohto zásahu a jeho dôsledkov nedosahuje stupeň, ktorý by opodstatňoval priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalobkyňa 2/ nebola v pracovnej oblasti, kým neodišla do starobného dôchodku, výrazne obmedzená, zúčastňovala sa riadne pracovného procesu, nebolo preukázané zhoršenie rodinných vzťahov. Nič nebráni žalobkyňi 2/ vrátiť sa k svojim predchádzajúcim aktivitám (napríklad čo do dobrovoľníctva v Červenom kríži). Súd teda uzatvára, že žalobca žalobkyne 2/ je neopodstatnená.

10. Pokiaľ ide o právnej posúdenie veci, aplikoval súd ust. § 11, § 13, § 16 OZ (žalobca 1/, žalobkyňa 2/), ust. § 420, § 427, § 444 OZ, za použitia ust. § 15 ods. 1 zákona č. 481/2001 Z.z., ust. § 4 os. 1, 2, § 5 os. 1, 2, 5 zákona č. 437/2004 Z.z. (žalobca 1/).

11. O náhrade trov konania rozhodol súd s poukazom na § 262 ods. 1 C.s.p.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré možno podať do 15 dní od doručenia jeho rovnopisu písomne na podpísanom súde. V odvolaní treba popri označení súdu, ktorému je určené, spisovej značky a označenia veci, ktorej sa týka, označení a podpise odvolateľa a uviesť tiež, v akom rozsahu sa tento rozsudok napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie súdu považuje za nesprávne (odvolacie dôvody, § 365 C. s. p.) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Ak povinný dobrovoľne nesplní povinnosť uloženú vykonateľným rozsudkom, môže sa oprávnený domáhať jej splnenia v exekúcii.